

Chambre des Représentants

SESSION 1970-1971.

19 NOVEMBRE 1970

125^e Cahier de la Cour des comptes.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES FINANCES (1)

PAR M. Gérard DELRUELLE.

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre Commission des Finances a chargé une sous-commission, composée de MM. Boeykens, De Clercq, Henri Deruelles, Meyers, Michel, Van der Elst et Gérard Delruelle, d'examiner le premier fascicule du 125^e cahier de la Cour des comptes. La sous-commission a consacré quatre réunions à cet examen.

Il convient de faire remarquer que les observations discutées par la sous-commission ne représentent qu'une sélection restreinte par rapport à l'ensemble des problèmes examinés dans ce 125^e cahier. Seules les questions qui ont paru primordiales à la sous-commission seront donc traitées ici, dans l'ordre où elles figurent au 125^e cahier.

* * *

La sous-commission des Finances, après discussion, a pris acte d'une série de desiderata précis de la Cour des comptes qui devraient se concrétiser par des actes législatifs. La sous-commission a décidé de communiquer ces souhaits à la Commission des Finances et espère qu'une suite législative rapide leur sera donnée. Les mesures législatives souhaitées par la Cour des comptes peuvent se résumer comme suit :

— vote par le Parlement, après amendement, du projet n° 504/1 du 12 décembre 1967 sur le contrôle sur place par la Cour des comptes (voir page 2);

(1) Composition de la Commission :

Président : M. Dequae.

A. — Membres : MM. Baeskens, Chabert, Dequae, Goeman, Meyers, Michel, Posson, Urbain. — MM. Boeykens, Brouhon, Claes (Willy), Deruelles (Henri), Detiège, Mottard, Simonet. — MM. Ciselet, De Clercq, Defraigne, Delruelle (Gérard), Gendebien. — MM. Olaerts, Van der Elst. — M. Defosset.

B. — Suppléants : MM. De Gryse, Peeters, Saint-Remy, Vandamme. — MM. Boutet, Hurez, Lamers, Van Daele. — M. Hubaux, Pede, Van Lidth de Jeude. — M. Goemans. — M. Moreau.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1970-1971.

19 NOVEMBER 1970

125^e Boek van het Rekenhof.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE FINANCIËN (1) UITGEBRACHT
DOOR DE HEER Gérard DELRUELLE.

DAMES EN HEREN,

Uw Commissie voor de Financiën heeft een subcommissie, bestaande uit de heren Boeykens, De Clercq, Henri Deruelles, Meyers, Michel, Van der Elst en Gérard Delruelle, gelast het eerste deel van het 125^e Boek van het Rekenhof te onderzoeken. De subcommissie heeft aan dat onderzoek vier vergaderingen gewijd.

Er zij op gewezen dat de opmerkingen van het Rekenhof waarover in uw subcommissie van gedachten werd gewisseld, slechts een zeer klein deel vertegenwoordigen van de in dit 125^e boek behandelde problemen. Slechts de vraagstukken die volgens de subcommissie van het hoogste belang zijn, worden hier dus besproken, en wel in de volgorde waarin zij in het 125^e Boek voorkomen.

* * *

De subcommissie voor de Financiën heeft van gedachten gewisseld over en nota genomen van een reeks precieze desiderata van het Rekenhof die zouden moeten worden neergelegd in een wet. De subcommissie heeft beslist die desiderata mede te delen aan de Commissie voor de Financiën en hoopt dat er op wetgevend niveau spoedig gevolg zal worden aan gegeven. De door het Rekenhof gewenste wetgevende maatregelen kunnen als volgt worden samengevat :

— aanneming, na amendering door het Parlement, van het ontwerp n° 504/1 dd. 12 december 1967 betreffende de controle ter plaatse door het Rekenhof (zie blz. 2);

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Dequae.

A. — Leden : de heren Baeskens, Chabert, Dequae, Goeman, Meyers, Michel, Posson, Urbain. — de heren Boeykens, Brouhon, Claes (Willy), Deruelles (Henri), Detiège, Mottard, Simonet. — de heren Ciselet, De Clercq, Defraigne, Delruelle (Gérard), Gendebien. — de heren Olaerts, Van der Elst. — de heer Defosset.

B. — Plaatsvervangers : de heren De Gryse, Peeters, Saint-Remy, Vandamme. — de heren Boutet, Hurez, Lamers, Van Daele. — de heren Hubaux, Pede, Van Lidth de Jeude. — de heer Goemans. — de heer Moreau.

— dépôt et vote de l'avant-projet de loi sur le statut du comptable public (voir page 3);

— solution au problème des comptables des organismes d'intérêt public, à l'occasion de la revision du 2^e alinéa de l'article 116 de la Constitution (voir page 3);

— solution du problème posé par l'utilisation de collaborateurs par les reviseurs des organismes d'intérêt public, dans l'exercice de la mission qui leur est dévolue par l'article 13 de la loi du 16 mars 1954; problème étudié par votre rapporteur avec le Ministre des Finances et ses services, et qui fera l'objet d'une proposition ultérieure (voir page 7).

1. a) *Contrôle sur place et délai dans lequel les administrations seraient tenues de donner suite aux observations de la Cour* (p. 20).

b) *Subventions allouées par l'Etat : nécessité pour la Cour de disposer d'un droit de contrôle semblable à celui conféré au pouvoir exécutif par l'arrêté royal n° 5 du 18 avril 1967* (p. 50).

c) *Subventions allouées par les provinces* (p. 52).

Le gouvernement précédent a déposé le 12 décembre 1967 un projet de loi tendant à généraliser le contrôle sur place par la Cour et à fixer un délai de trois mois dans lequel les administrations seraient tenues de donner suite aux observations et demandes de renseignements de son Collège (projet de loi n° 504/1 du 12 décembre 1967). Eu égard aux effets favorables que la procédure de contrôle envisagée ne manquerait pas d'avoir sur l'exécution des missions de la Cour, celle-ci demande à la sous-commission d'insister en vue de faire examiner et adopter sans plus tarder ce projet de loi.

Ce projet devrait néanmoins être amendé pour que le contrôle sur place soit attribué à la Cour en matière de subventions de l'Etat, et non seulement dans les secteurs soumis au contrôle de la Cour par une prescription légale.

La Cour des comptes exprime le vœu qu'une disposition légale expresse lui confère le même droit de contrôle sur place que celui attribué au pouvoir exécutif en matière d'emploi des subventions de l'Etat. Elle signale qu'elle a déjà demandé au Ministre des Finances d'amender dans ce sens le projet de loi n° 504/1.

En vue du contrôle des subventions allouées par les provinces, la Cour considère comme nécessaire l'élaboration d'une réglementation semblable à celle fixée par l'arrêté royal n° 5 du 18 avril 1967, en tenant compte surtout de la tendance actuelle de faire exécuter des tâches essentiellement provinciales par des associations sans but lucratif dont le fonctionnement est financé au moyen de subventions allouées par les provinces.

Selon un membre, de telles subventions provinciales peuvent se justifier par le fait que les services provinciaux ne sont généralement pas à même d'exploiter efficacement des domaines, tels que celui de Bokrijk, et qu'il n'est pas aisé de déterminer dans quelle mesure un assouplissement de la gestion peut se concilier avec un contrôle plus strict.

Un autre membre estime cependant que le législateur pourrait obliger les provinces à instaurer un contrôle de l'emploi des subventions allouées à des institutions privées qui seraient chargées d'une activité d'intérêt provincial.

— indiening en aanneming van het voorontwerp van wet betreffende het statuut van de openbare rekenplichtige (zie blz. 3);

— oplossing van het vraagstuk van de rekenplichtigen van de instellingen van openbaar nut naar aanleiding van de herziening van het tweede lid van artikel 116 van de Grondwet (zie blz. 3);

— oplossing van het vraagstuk van de gebruikmaking van medewerkers, door de revisoren van de instellingen van openbaar nut, bij de uitvoering van de hun bij artikel 23 van de wet van 16 maart 1954 toevertrouwde taak; dit vraagstuk werd door de verslaggever samen met de Minister van Financiën en dezes diensten onderzocht en zal het voorwerp zijn van een later in te dienen voorstel (zie blz. 7).

1. a) *Controle ter plaatse en termijn waarbinnen de overheidsdiensten gevolg moeten geven aan de opmerkingen van het Hof* (blz. 21).

b) *Door de Staat verleende subsidies : het Hof dient een gelijkaardig recht van toezicht te hebben als datgene dat aan de uitvoerende macht is toegekend bij het koninklijk besluit nr. 5 van 18 april 1967* (blz. 51).

c) *Door de provincies verleende subsidies* (blz. 53).

De vorige regering diende op 12 december 1967 een wetsontwerp in dat ertoe strekt de controle ter plaatse door het Hof te veralgemenen en een termijn van drie maanden te bepalen waarbinnen door de besturen gevolg moet worden gegeven aan de opmerkingen en aanvragen om inlichtingen van zijn College (wetsontwerp nr. 504/1 van 12 december 1967). Gelet op de gunstige invloed die de voorgenomen controleprocedure stellig zal hebben op de uitvoering van de opdrachten van het Hof, vraagt dit laatste dat de subcommissie zou aandringen op een spoedige behandeling en goedkeuring van dat wetsontwerp.

Dat ontwerp zou niettemin derwijze geamendeerd moeten worden dat het Hof de bevoegdheid zou hebben de controle ter plaatse uit te oefenen op de subsidies en niet alleen in de sectoren die door een wetsbepaling aan het toezicht van het Hof onderworpen zijn.

Het Rekenhof spreekt de wens uit dat het door een uitdrukkelijke wetsbepaling een zelfde recht van controle ter plaatse zou toegekend krijgen als datgene dat inzake aanwending van de Staatstoelagen werd toebedeeld aan de uitvoerende macht. Tevens vestigt het Hof er de aandacht op dat het de Minister van Financiën reeds verzocht heeft wetsontwerp nr. 504/1 in die zin te amenderen.

Het verklaart bovendien dat het, met het oog op de controle op door de provincies verleende subsidies, van oordeel is dat een gelijkaardige reglementering als de door het koninklijk besluit nr. 5 van 18 april 1967 bepaalde moet worden uitgevaardigd vooral omdat rekening dient te worden gehouden met de huidige werkwijze, volgens welke men essentieel provinciale taken wil doen uitvoeren door verenigingen zonder winstoogmerk waarvan de werking door middel van provinciale subsidies wordt gefinancierd.

Ter verdediging van dergelijke provinciale subsidies doet een lid gelden dat de provinciale diensten meestal niet opgewassen zijn om domeinen, zoals bijvoorbeeld dat van Bokrijk, doelmatig te exploiteren en dat het niet gemakkelijk is te bepalen in hoever een soepeler beheer en een strengere controle verenigbaar zijn.

En ander lid is echter van mening dat de provincies door de wetgever ertoe zouden kunnen worden verplicht een controle in te stellen op de aanwending van de subsidies die verleend worden aan particuliere instellingen welke met een activiteit van provinciaal belang belast worden.

Un autre intervenant résume la discussion en soulignant que les subventions provinciales accordées à des organismes privés en vue de l'exécution de tâches essentiellement provinciales devraient effectivement être soumises à un contrôle externe.

2. — *Statut du comptable public* (p. 22).

— *Statut des comptables des organismes d'intérêt public* (p. 24 et 166).

— *Organisation de l'Administration des Postes* :

a) *gestion des comptes courants à l'Office des chèques postaux* (p. 168);

b) *paiements à domicile effectués par les facteurs* (p. 168).

— *Sous-comptables de l'Administration des Postes* (p. 168 à 170).

La Cour signale qu'un avant-projet de statut du comptable public a été élaboré depuis longtemps. Bien que le Conseil d'Etat ait déjà émis son avis à ce sujet et nonobstant des promesses réitérées du Gouvernement, aucun projet de loi n'a encore été déposé.

La Cour attache une importance particulière à un examen rapide de cet avant-projet, parce que sa compétence juridictionnelle y est définie de façon plus précise qu'auparavant. Elle met spécialement l'accent sur quelques difficultés rencontrées présentement dans l'exercice de sa mission juridictionnelle, à savoir :

— les dispositions de l'article 55 de la loi du 15 mai 1846 constituent toujours une dérogation à la compétence constitutionnelle et exclusive de la Cour des comptes à l'égard des agents chargés du maniement de deniers de l'Etat, notamment les sous-comptables de l'Administration des Postes;

— l'organisation des services de l'Administration des Postes a pour effet de mettre la Cour dans l'impossibilité de statuer sur la responsabilité d'agents impliqués dans la perte de fonds (agents chargés des inscriptions sur les comptes courants à l'Office des chèques postaux; fonctionnaires chargés du contrôle des paiements à domicile effectués par les facteurs en tournée);

— le montant des cautionnements n'est plus en proportion avec le montant des fonds gérés;

— les conditions trop rigoureuses de revision des arrêts de la Cour;

— la nécessité d'un fondement légal pour permettre de tenir compte de l'équité dans les arrêts de condamnation.

Un membre reconnaît que les prescriptions légales plus que séculaires, fixant le statut des comptables, ne sont sans doute plus entièrement adaptées aux conditions actuelles, ce qui rend nécessaire une revision. Toutefois, comme le projet émane du Gouvernement, il estime préférable de se borner, dans le présent rapport, à une définition générale du contenu de l'avant-projet, tout en insistant pour le dépôt d'un projet de loi.

La Cour attire en outre l'attention sur le fait que l'avant-projet précité, ne fait pas mention du statut des comptables des organismes d'intérêt public. Elle souligne que ce problème présente un aspect non seulement légal, mais aussi constitutionnel. En effet, la compétence de la Cour des comptes, en

Een ander lid vat de bespreking samen met de verklaring dat de provinciale toelagen aan particuliere instellingen met het oog op de uitvoering van essentieel provinciale taken wel degelijk aan een externe controle zouden moeten worden onderworpen.

2. — *Statuut van de openbare rekenplichtige* (blz. 23).

— *Statuut van de rekenplichtigen van de instellingen van openbaar nut* (blz. 24 en 166).

— *Inrichting van het Bestuur der posten* :

a) *het beheer van de rekeningen-courant in het Bestuur der postcheques* (blz. 169).

b) *betalingen ten huize uitgevoerd door de besteller* (blz. 169).

— *Onderrekenplichtigen bij het Bestuur der posten* (blz. 169 en 171).

Het Hof wijst erop dat sedert geruime tijd een voorontwerp tot vaststelling van het statuut van de openbare rekenplichtige is uitgewerkt. Hoewel de Raad van State hierover reeds advies uitbracht en niettegenstaande herhaalde beloften van de Regering is nog steeds geen wetsontwerp ingediend.

Het Hof hecht een bijzonder belang aan een spoedige behandeling van dat voorontwerp, omdat zijn rechtsbevoegdheid daarin nauwkeuriger dan dit tot nu toe het geval is wordt omschreven. Het legt een speciale nadruk op enkele moeilijkheden welke het thans ondervindt bij het uitoefenen van zijn rechtsbevoegdheid, met name :

— de bepalingen van artikel 55 van de wet van 15 mei 1846 houden nog steeds een afwijking in van de grondwettelijke en uitsluitende bevoegdheid van het Rekenhof tegenover de beambten die met de behandeling van Staatsgelden belast zijn, inzonderheid de onderrekenplichtigen van het Bestuur der Posten;

— de diensten van het Postbestuur zijn derwijze ingericht, dat het Hof geen uitspraak kan doen inzake de aansprakelijkheid van personeelsleden die bij het verlies van gelden betrokken zijn (beambten belast met de boekingen op de lopende rekeningen in het Bestuur der Postcheques; ambtenaren belast met het toezicht op de betalingen die aan huis door de bestellers tijdens hun bestelling worden gedaan);

— de borgsom is niet meer in verhouding tot de verhandelde bedragen;

— de te strenge voorwaarden voor een herziening van de arresten van het Hof;

— de noodzakelijkheid van een wettelijke grondslag om in de veroordelingsarresten billijkheid in acht te kunnen nemen.

Een lid erkent dat de meer dan honderdjarige wetsvoorstellen tot vaststelling van het statuut van de rekenplichtigen wellicht niet meer volledig aangepast zijn aan de huidige toestanden zodat een herziening nodig is. Daar het ontwerp van de Regering uitgaat, acht hij het echter geraden dat men zich in dit verslag beperkt tot een algemene omschrijving van de inhoud van het voorontwerp ofschoon hij aandringt op het indienen van een wetsontwerp.

Het Hof vestigt er bovendien de aandacht op dat in het bedoeld voorontwerp geen sprake is van het statuut van de rekenplichtigen van de instellingen van openbaar nut. Het wijst erop dat dit probleem niet alleen een wettelijk maar ook een grondwettelijk aspect vertoont. De bevoegdheid van

tant que pouvoir juridictionnel, à l'égard des comptables de ces organismes ne peut s'affirmer actuellement que sur la base d'une interprétation large — et contestée par certains juristes — de l'article 116 de la Constitution.

La sous-commission propose, qu'une solution légale soit élaborée pour les comptables des organismes d'intérêt public, par analogie avec le projet de statut envisagé pour les comptables de l'Etat, ce qui pourrait se faire à l'occasion de la revision projetée du 2^e alinéa de l'article 116 de la Constitution.

3. Statut des ordonnateurs délégués par les Ministres (p. 24).

Le contrôle juridictionnel à exercer par la Cour à l'égard des ordonnateurs délégués par les Ministres n'a pas produit les résultats escomptés, pour la raison précise que la compétence de la Cour a été définie « ratione personae ». Un groupe de travail interdépartemental, présidé par le Président de la Cour des comptes, vient d'élaborer un avant-projet fixant les sanctions à prendre à l'égard des agents qui, lors de l'exécution des budgets, enfreignent des dispositions légales ou réglementaires. Les sanctions prévues sont déterminées selon la nature des infractions commises.

4. Compte général de l'Etat pour 1967 (p. 32).

Au début de 1970, la Cour n'était pas encore saisie du compte complet de l'Etat pour l'année 1967, alors que selon l'article 69, dernier alinéa, de la loi du 28 juin 1963, ce compte aurait dû lui parvenir au plus tard le 30 juin 1968. Elle se réfère à une dépêche du 25 octobre 1968 dans laquelle le Ministre des Finances fait valoir que le retard est imputable à la publication tardive des arrêtés royaux à prendre en exécution des dispositions de l'article 18 de la loi précitée. En outre, les crédits supplémentaires de 1967 ont été alloués tardivement et l'arrêté royal organique de la comptabilité patrimoniale de l'Etat n'a été publié que tout récemment.

Un membre déclare que de multiples difficultés s'étaient déjà présentées lors de l'élaboration du compte de l'année 1966 et que l'entrée en vigueur de la nouvelle législation explique sans doute également le retard accusé dans l'établissement du compte de l'année 1967.

La sous-commission prend acte de la situation dénoncée, en souhaitant que le retard soit progressivement résorbé au cours des années subséquentes.

5. Engagement des dépenses :

- a) Estimation du montant de l'engagement (p. 32 et 34);
- b) Engagements partiels et tardifs (p. 36 et 76).

Se référant à la procédure légale en matière d'engagement des dépenses telle qu'elle est exposée aux p. 32 et 34 du 125^e Cahier, la Cour fait remarquer qu'aux termes de l'article 2, § 1^{er}, 4^e, de l'arrêté royal du 31 mai 1966 portant règlement du contrôle de l'engagement, l'autorité contractante doit transmettre un bulletin d'engagement mentionnant « la dépense présumée d'après la convention ou d'après toutes autres données estimatoires ».

Cette disposition contient une faculté d'appréciation et donne lieu, dans la pratique, à des applications différentes suivant les administrations. Après avoir surtout critiqué

het Rekenhof als rechtsmacht tegenover de rekenplichtigen van deze instellingen kan thans slechts worden gevestigd op een ruime — en door sommige juristen betwiste — interpretatie van artikel 116 van de Grondwet.

De subcommissie stelt voor een wettelijke oplossing voor de rekenplichtigen van de instellingen van openbaar nut uit te werken, naar analogie van het voor de Staatsrekenplichtigen ontworpen statuut en dit naar aanleiding van de voorgenomen herziening van het tweede lid van artikel 116 van de Grondwet.

3. Statuut van de door de Ministers afgevaardigde ordonnateurs (blz. 25).

De jurisdictionele controle die het Hof moet uitoefenen ten aanzien van de door de Ministers afgevaardigde ordonnateurs heeft niet de verhoopde resultaten opgeleverd en wel precies omdat de bevoegdheid van het Hof « ratione personae » werd bepaald. Een door de Voorzitter van het Rekenhof gepresideerde interdepartementale werkgroep heeft onlangs een voorontwerp uitgewerkt tot vaststelling van de sancties welke moeten worden getroffen ten opzichte van de ambtenaren die bij de uitvoering van de begroting inbreuk plegen op wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen. De desbetreffende sancties worden bepaald naar de aard van de gepleegde inbreuken.

4. Algemene rekening van de Staat voor 1967 (blz. 33).

Begin 1970 was het Hof nog steeds niet in het bezit van de volledige rekening van de Staat over het jaar 1967 ofschoon die rekening krachtens artikel 69, laatste lid, van de wet van 28 juni 1963 uiterlijk op 30 juni 1968 moest worden voorgelegd. Verwezen wordt naar een brief dd. 25 oktober 1968 van de Minister van Financiën, waarin deze beweert dat de vertraging toe te schrijven is aan het laatstijdig verschijnen van de koninklijke besluiten die ter uitvoering van de bepalingen van artikel 18 van voornoemde wet moesten worden genomen. Bovendien werden de bijkredieten voor 1967 laat toegekend en het koninklijk besluit tot organisatie van de vermogenscomptabiliteit van de Staat werd pas onlangs gepubliceerd.

Een lid verklaart dat het opmaken van de rekening over het jaar 1966 reeds met heel wat moeilijkheden gepaard ging en dat de inwerkingtreding van de nieuwe wetgeving ook wellicht aan de basis ligt van de in het opmaken van de rekening over het jaar 1967 opgelopen vertraging.

De subcommissie neemt acte van de aangeklaagde toestand en spreekt de wens uit dat de achterstand tijdens de volgende jaren geleidelijk zal worden ingelopen.

5. Vastleggen van betalingsverplichtingen.

- a) Raming van het bedrag der betalingsverplichtingen (blz. 33 en 35).
- b) Gedeeltelijke en laatstijdige betalingsverplichtingen (blz. 37 en 77).

Het Hof verwijst naar de wettelijke regeling inzake het aangaan van betalingsverplichtingen zoals is uiteengezet op blz. 33 en 35 van het 125^e Boek en merkt op dat de contracterende overheid luidens artikel 2, § 1, 4^e van het koninklijk besluit van 31 mei 1966, houdende regeling van de controle op de betalingsverplichtingen, een vastleggingsbesluit moet voorleggen met vermelding van de « vermoedelijke uitgave volgens de overeenkomst of volgens alle andere ramingsgegevens ».

Die bepaling biedt verschillende mogelijkheden van uitvoering en geeft in de praktijk aanleiding tot verschillende toepassingen al naar de overheidsdienst. Het Hof hekelt

les errements du Ministère des Travaux Publics qui tendent à sous-estimer systématiquement les engagements contractés, la Cour constate que la réalisation du double objectif que le législateur s'est assigné par les articles 21, 1^{er} alinéa et 23 de la loi du 28 juin 1963, se trouve ainsi compromise.

Elle relève encore d'autres pratiques critiquables, telles que les engagements partiels et tardifs, en énumérant les cas flagrants mentionnés aux p. 76 et 78 du 125^e Cahier.

6. *Contrôle sur place exercé par la Cour au département de l'Education nationale : résultats pratiques* (p. 44).

La Cour communique les résultats pratiques de la vérification sur place au Département de l'Education nationale et cite le montant global des récupérations, qui doit encore être complété dans l'intervalle par les éléments portés au 126^e Cahier d'observations.

Après avoir souligné l'insuffisance du contrôle interne, elle énumère les différentes causes ayant entraîné la récupération des traitements ou subventions-traitements indûment payés (cas de cumul, calcul erroné de l'ancienneté, application d'un barème inadéquat, double emploi dans les paiements, mutations et cessation d'activité dont il n'a pas été tenu compte, etc...).

7. *Retard dans la publication des arrêtés royaux fixant le statut pécuniaire des agents de l'Etat* (p. 44).

Le retard maintes fois dénoncé dans la publication des arrêtés royaux relatifs au statut pécuniaire du personnel rétribué par l'Etat, est actuellement résorbé dans une large mesure.

Seuls restent encore en souffrance quelques arrêtés royaux concernant plutôt le règlement de situations particulières.

8. a) *Déroptions au principe de l'adjudication publique* (p. 80 à 84 et 106).

b) *Octroi d'indemnités extra-contractuelles et dérogations aux dispositions réglementaires ou contractuelles* (p. 90, 98 à 102 et 108).

De nombreuses irrégularités ont été constatées dans l'application des dispositions légales, réglementaires et contractuelles relatives aux marchés de travaux et de fournitures. La Cour des comptes fait à ce propos un exposé circonstancié des cas repris dans le 125^e Cahier. La plupart des abus dénoncés ne sont cependant pas récents et remontent généralement à des époques antérieures aux instructions ministérielles données jadis par le Ministre des Travaux publics en vue de prévenir des errements illégaux ou irréguliers (Bulletin des Questions et Réponses du 7 mars 1967, Sénat p. 526 et Rapport fait au nom de la Commission des Finances par M. Lavens au sujet du 122^e Cahier d'observations, Chambre, session 1966-67, Doc. n° 446/1, p. 7).

Afin d'obtenir une vue exacte de la situation actuelle, un membre exprime le désir de recevoir un relevé des déro-

vooral de handelwijze van het Departement van Openbare Werken die erop neerkomt het bedrag van de aangegane betalingsverplichtingen stelselmatig te laag te ramen; het merkt op dat zulks het tweevoudige doel dat door de artikelen 21, eerste lid, en 23 van de wet van 28 juni 1963 wordt nagestreefd, in het gedrang brengt.

Het Hof vestigt nog de aandacht op andere laakbare praktijken, zoals het gedeeltelijk en laattijdig vastleggen van de sommen en het haalt de meest flagrante gevallen aan die op blz. 77 en 79 van het 125^{ste} Boek worden gesignaleerd.

6. *Controle door het Hof ter plaatse uitgevoerd in het Departement van Nationale Opvoeding : praktische resultaten* (blz. 45).

Het Hof deelt de praktische resultaten mede van de verificatie ter plaatse in het Departement van Nationale Opvoeding en vermeldt het totale bedrag van de terugvorderingen, dat inmiddels moet worden aangevuld met de gegevens verstrekt in het 126^{ste} Boek van opmerkingen.

Na gewezen te hebben op de ontoereikendheid van de interne controle geeft het een opsomming van de verschillende oorzaken welke tot de terugvordering van ten onrechte geïnde wedden of weddetoelagen aanleiding hebben gegeven (cumulatiegevallen, onjuiste berekening van anciënniteit, toekenning van een verkeerde weddeschaal, tweemaal uitgekeerde bedragen, mutaties en stopzetting van activiteit waarmee geen rekening is gehouden enz.).

7. *Vertraagde bekendmaking van de koninklijke besluiten tot vaststelling van het geldelijk statuut van het Rijks-personeel* (blz. 45).

De kwestie van de herhaaldelijk aangeklaagde late publicatie van de koninklijke besluiten betreffende de wedde-regeling van het door de Staat bezoldigde personeel is thans goeddeels geregeld.

Alleen blijven nog enkele koninklijke besluiten achterwege welke eerder betrekking hebben op de regeling van bijzondere toestanden.

8. a) *Afwijkingen van het principe van de openbare aanbesteding* (blz. 81 t/m 85 en 107).

b) *Toekenning van extracontractuele vergoedingen en afwijkingen van de reglementaire of contractuele bepalingen* (blz. 91, 99 t/m 103 en 109).

Talrijke onregelmatigheden werden vastgesteld inzake de toepassing van de wettelijke, bestuursrechtelijke en contractuele bepalingen inzake overeenkomsten voor werken en leveranties. Het Hof geeft dienaangaande een omstandige uiteenzetting van de gevallen die in het 125^{ste} Boek worden vermeld. De meeste aangehaalde misbruiken zijn evenwel niet recent en zij dagtekenen meestal van vóór de ministeriële onderrichtingen die destijds door de Minister van Openbare Werken werden verstrekt met het oog op het voorkomen van onwettige of onregelmatige praktijken (Bulletin van Vragen en Antwoorden d.d. 7 maart 1967 — Senaat, blz. 526, en Verslag namens de Commissie voor de Financiën uitgebracht door de heer Lavens over het 122^{ste} Boek van opmerkingen — Kamer, zitting 1966-67, Stuk nr. 446/1, blz. 7).

Ten einde een juist beeld te verkrijgen van de huidige stand van zaken verzoekt een lid een opgave te ontvangen

gations aux dispositions légales en matière d'adjudication publique constatées par la Cour depuis le 1^{er} janvier 1969.

9. *Intervention de l'Etat dans le coût de travaux pour compte d'administrations subordonnées — Notification tardive* (p. 92).

La Cour attire l'attention sur les suppléments de dépenses qui peuvent résulter pour l'Etat des longues procédures administratives successives, précédant l'octroi des subventions.

Toutefois, elle signale qu'une évolution favorable s'est manifestée depuis le début de 1969 et qu'il faut sans doute l'attribuer aux instances réitérées de la Cour en vue de faire respecter les délais impartis.

Par ailleurs, le ministre intéressé a promis que les instructions en la matière seraient modifiées dans le sens souhaité par la Cour.

Un membre partage le point de vue de la Cour et critique le caractère complexe des procédures administratives en évoquant à ce propos le cas des commissions d'assistance publique.

Un autre membre arrive à la même conclusion, après avoir donné un aperçu de la longue filière administrative et des avis successifs requis pour la constitution des dossiers de subvention. A son avis, la solution réside dans l'élaboration d'une procédure plus rationnelle qui viserait à la suppression d'organes consultatifs superfétatoires.

La sous-commission se propose de soumettre à l'appréciation de la Commission des Finances une recommandation en ce sens.

10. *Pensions militaires — Supputation, dans la pension métropolitaine, des services rendus par des militaires belges au Congo, au Rwanda et au Burundi restés au service de ces pays après l'accession de ceux-ci à l'indépendance* (p. 112).

La Cour souligne particulièrement la différence qui existe entre ce qui concerne la façon de traiter les services susvisés, entre les militaires et les civils. La Cour a soulevé cette question dans le seul but de signaler au Parlement la lacune dans la législation; si l'intention du Gouvernement n'est pas de proposer une disposition légale permettant de compter les services en cause pour le règlement des pensions civiles, il n'est pas dans le rôle de la Cour de provoquer l'intervention d'une telle disposition.

La sous-commission prend acte de cette déclaration.

11. *Nominations irrégulières — Répercussion éventuelle sur le droit à la pension* (p. 114).

La Cour n'a nullement l'intention d'exagérer l'importance de ces quelques cas qui, en définitive, sont assez exceptionnels. Il ne faudrait donc pas insister particulièrement à leur sujet, si, sur cette affaire ne venait se greffer celle, beaucoup plus importante, de la théorie du retrait des actes administratifs. Cette affaire fait d'ailleurs l'objet d'un article circonstancié au 126^e Cahier. Suite à une décision de la Cour des comptes, le Premier Président a eu une entrevue avec le Ministre de la Fonction publique à l'effet d'examiner si la solution du problème ne pourrait être trouvée dans une modification du statut des agents de l'Etat, afin de permettre à l'autorité investie du pouvoir de nomination de retirer un acte de nomination, même après l'expiration du délai de 60 jours fixé par l'article 4 de l'arrêté du

van de sedert 1 januari 1969 door het Hof geconstateerde afwijkingen van de wettelijke voorschriften inzake de openbare aanbesteding.

9. *Bijdrage van de Staat in de prijs van werken voor rekening van ondergeschikte besturen — Teattijdige notificatie* (blz. 93).

Het Hof vestigt de aandacht op de bijkomende uitgaven die ten laste van de Staat kunnen ontstaan ingevolge de langdurige en opeenvolgende administratieve procedures die aan de toekenning van de subsidie voorafgaan.

Het merkt evenwel op dat sedert begin 1969 een gunstige kentering is waargenomen, die vermoedelijk dient te worden toegeschreven aan het herhaalde aandringen van het Hof om de gestelde termijnen in acht te nemen.

De betrokken minister heeft bovendien beloofd dat de ter zake gegeven instructies in de door het Hof gewenste zin zullen worden aangepast.

Een lid deelt de zienswijze van het Hof en stelt daarbij de zeer omslachtige administratieve procedures aan de kaak; hij citeert in dit verband het geval van de commissies van openbare onderstand.

Een ander lid komt tot hetzelfde besluit; hij schetst de lange administratieve weg en de opeenvolgende adviezen die vereist zijn voor het samenstellen van de subsidiedossiers. Zijns inziens ligt de oplossing in het uitwerken van een rationeler werkwijze waarbij afschaffing van nutteloze adviserende organen nagestreefd moet worden.

De subcommissie neemt zich voor een aanbeveling in die zin aan de Commissie voor de Financien voor te leggen.

10. *Militaire pensioenen — Opneming in het moederlands pensioen van de diensten bewezen door Belgische militairen in Kongo, Rwanda en Burundi die in dienst van die landen zijn gebleven nadat deze onafhankelijk zijn geworden* (blz. 113).

Het Hof legt bijzonder de nadruk op het verschil dat tussen de militairen en de burgers wordt gemaakt inzake de wijze waarop de voormelde diensten meetellen. Het Hof heeft die kwestie alleen opgeworpen om het Parlement op een leentje in de wetgeving te wijzen; indien het niet in de bedoeling ligt van de Regering een wetbepaling voor te stellen, op grond waarvan de betrokken diensten mogen worden meegeteld voor het berekenen van de burgerlijke pensioenen, dan staat het niet aan het Hof een dergelijke bepaling uit te lokken.

De subcommissie neemt akte van die verklaring.

11. *Onregelmatige benoemingen — Mogelijke terugslag op het recht op pensioen* (blz. 115).

Het ligt geenszins in de bedoeling van het Hof, het belang van deze gevallen, die in feite vrij uitzonderlijk zijn, op te schroeven. Er zou daaromtrent dus niet bijzonder aangedrongen moeten worden, indien daaraan niet de veel belangrijker kwestie van de theorie van de intrekking van de administratieve daden was verbonden. Dat punt wordt trouwens behandeld in een uitvoerig artikel in het 126^{ste} Boek. Ten gevolge van een beslissing van het Rekenhof heeft de Eerste Voorzitter een onderhoud gehad met de Minister van het Openbaar Ambt, ten einde na te gaan of de oplossing van het probleem niet kan worden gevonden in een wijziging van het statuut van het Rijkspersoneel, ertoe strekkende de benoemende overheid in de mogelijkheid te stellen een benoemingsdaad in te trekken, zelfs na het ver-

Régent du 23 août 1948, s'il s'avère, notamment à la suite d'une observation de la Cour des comptes, que l'acte en question a été pris en méconnaissance d'une disposition légale ou réglementaire.

La sous-commission fait remarquer que le problème soulevé provoque des implications juridiques extrêmement délicates et propose d'y consacrer une discussion approfondie lors de l'examen du 126^e Cahier d'observation.

12. *Organismes d'intérêt public — Mission des reviseurs — Utilisation de collaborateurs* (p. 124).

Un problème se pose concernant l'utilisation de collaborateurs par les reviseurs des organismes d'intérêt publics dans l'exercice de la mission qui leur est dévolue par l'article 13 de la loi du 16 mars 1954. Il résulte en effet de certains documents parlementaires, que la fonction conférée aux reviseurs l'est « intuitu personae ». La Cour signale que, par lettre du 1^{er} avril 1968, le Ministre des Finances l'a invitée à se faire représenter à un groupe de travail créé dans le but de trouver une solution réglementaire à cette question, ainsi d'ailleurs qu'à d'autres problèmes concernant les rémunérations des reviseurs. Ce groupe a tenu plusieurs séances, mais aucun rapport officiel n'est sorti de ses délibérations, et la solution définitive est loin d'être en vue. Tout en admettant que l'évolution de la situation justifierait peut-être la possibilité d'adjoindre des collaborateurs aux reviseurs des organismes d'intérêt public, il faut remarquer qu'en tout état de cause, cela ne pourrait se faire que par la voie légale.

Après un échange de vues, la sous-commission a proposé que votre rapporteur se mette en rapport avec les ministres intéressés dans le but d'examiner le problème sur la base des conclusions de la Cour. Des propositions concrètes seront faites ultérieurement.

13. *Allocations familiales.*

A) *Condition imposée par l'article 59, quatrième alinéa, des lois coordonnées relatives aux allocations familiales pour travailleurs salariés* (p. 128).

Les allocations familiales du régime des salariés ne sont pas récupérées à charge des travailleurs indépendants lorsqu'il est constaté que ces derniers ont été occupés pendant moins de cent jours par an comme travailleurs salariés.

La Cour commente le point de vue du département de la Prévoyance sociale exposé à la page 128 du 125^e Cahier, en faisant remarquer que le Ministre se rallie sans plus à la manière de voir de son administration.

Un membre constate à ce propos que les prescriptions légales en la matière sont claires. La position du Ministre ne cadre pas avec la loi et la sous-commission suggère deux solutions :

— soit accorder à titre provisionnel les allocations familiales du régime des indépendants et liquider un supplément s'il s'avère ultérieurement que les conditions imposées par l'article 59, quatrième alinéa, sont remplies;

— soit payer immédiatement les allocations familiales du régime des salariés et récupérer ensuite les allocations indûment allouées dans les cas où les conditions prévues par l'article 59, quatrième alinéa, ne seraient pas réunies.

striken van de termijn van 60 dagen bepaald in artikel 4 van het Regentsbesluit van 23 augustus 1948, wanneer mocht blijken — met name ingevolge een opmerking van het Rekenhof — dat de kwestieuze daad niet miskenning van een wets- of reglementsbeplating is gesteld.

De subcommissie merkt op dat het opgeworpen probleem uiterst delicate rechtsverwickelingen met zich brengt en stelt voor bij het onderzoek van het 126^e Boek van opmerkingen daaraan een grondige bespreking te wijden.

12. *Instellingen van openbaar nut — Taak van de revisoren — Gebruik van medewerkers* (blz. 125).

Er rijst een probleem ingevolge het gebruik van medewerkers door de revisoren van de instellingen van openbaar nut voor het vervullen van de opdracht die hun bij artikel 13 van de wet van 16 maart 1954 is toegewezen. Uit bepaalde parlementaire stukken blijkt dat de aan de revisoren toebedeelde functie « intuitu personae » is toegewezen. Het Hof deelt mede dat de Minister van Financiën het bij brief van 1 april 1968 heeft verzocht een vertegenwoordiger te zenden naar een werkgroep die is opgericht om voor die kwestie, zoals trouwens voor andere problemen in verband met de bezoldiging van de revisoren, een reglementaire oplossing te vinden. Die groep is verschillende malen bijeengekomen, maar van de beraadslagingen is nooit enig officieel verslag opgesteld en de definitieve oplossing ligt nog ver af. Ofschoon toegegeven kan worden dat de ontwikkeling van de toestand wellicht pleit voor de mogelijkheid om medewerkers aan de revisoren van de instellingen van openbaar nut toe te voegen, moet erop gewezen worden dat zulks alleszins slechts langs wettelijke weg kan gebeuren.

Na een gedachtenwisseling stelt de subcommissie voor dat de verslaggever zich met de betrokken Ministers in verbinding zal stellen ten einde het probleem te onderzoeken op basis van de conclusies van het Hof. Concrete voorstellen zullen nadien aan de subcommissie gedaan worden.

13. *Kinderbijslag.*

A) *Voorwaarde gesteld bij artikel 59, vierde lid, van de gecoördineerde wetten op de kinderbijslag voor werknemers* (blz. 129).

De kinderbijslagen in de regeling voor werknemers worden niet teruggevorderd van de regeling voor zelfstandigen wanneer wordt geconstateerd dat de laatsten minder dan honderd dagen per jaar als werknemers gearbeid hebben.

Het Hof licht het standpunt toe van het Departement van Sociale Voorzorg zoals dit wordt uiteengezet op blz. 129 van het 125^e Boek en merkt op dat de Minister zich zonder meer aansluit bij de zienswijze van zijn diensten.

Een lid betoogt daarop dat de wettelijke voorschriften ter zake duidelijk zijn. De houding van de Minister strookt niet met de wettelijkheid en de subcommissie suggereert twee oplossingen :

— ofwel voorlopig de kinderbijslag in de regeling voor zelfstandigen verlenen en een supplement uitbetalen wanneer nadien wordt geconstateerd dat de in artikel 59, vierde lid, gestelde voorwaarden vervuld zijn;

— ofwel de kinderbijslag in de regeling voor werknemers onmiddellijk uitbetalen en de ten onrechte verleende kinderbijslagen later terugvorderen indien de in artikel 59, vierde lid, gestelde voorwaarden niet vervuld zijn.

B) *Modalités de répartition des allocations familiales dues en faveur d'enfants placés dans une institution par l'intermédiaire ou à charge d'une autorité publique* (p. 130).

Après avoir résumé les points de vue divergents de la Cour et du Département de la Prévoyance sociale à propos de la fixation du montant des allocations familiales à répartir conformément aux dispositions de l'article 123bis de l'arrêté royal organique du 22 décembre 1938, la Cour déclare que le Ministre n'a pas encore fait connaître son opinion personnelle en cette matière.

En conclusion d'un échange de vues, un membre propose d'adresser une lettre au Ministre de la Prévoyance sociale pour l'inviter à justifier les errements dénoncés par la Cour des comptes.

Par une lettre du 2 mars 1970, le Ministre de la Prévoyance sociale a communiqué ce qui suit :

« Les modalités de répartition des allocations familiales, fixées par la circulaire ministérielle n° 1962/4 du 31 juillet 1962, peuvent être dégagées du rapport fait au nom de la Commission de l'Emploi, du Travail et de la Prévoyance sociale par M^{lle} Driessen (Sénat S. E. 1961 — Réunion de la Commission du 22 juin 1961 — p. 11).

Ce rapport a trait à l'article 70 des lois coordonnées sur les allocations familiales des travailleurs salariés.

Le texte de l'article 123bis précité et celui de l'article 70 sont identiques. »

La Cour des comptes précise qu'elle a déjà reçu une telle réponse en 1967 et qu'à l'époque, elle a réfuté cette argumentation en faisant valoir diverses considérations reprises d'ailleurs à la page 130 du 125^e Cahier.

C) *Réglementation particulière en matière de calcul des allocations familiales en faveur des travailleurs occupés dans les entreprises de chargement, déchargement et manutention de marchandises dans les ports, débarcadères, entrepôts et stations* (p. 136).

L'argumentation de la Cour, exposée aux pages 136 et 138 du 125^e Cahier démontre que les conditions actuelles ne justifient plus le maintien d'une réglementation particulière. Cette question, soulevée par la Cour, est déjà depuis longtemps à l'étude au Département, mais aucune décision définitive n'a encore été prise à ce sujet.

Un membre constate qu'en droit, semblable réglementation particulière n'est pas illégale, mais qu'elle ne peut plus se justifier sur base des conditions de fait qui ont motivé, à l'époque, l'intervention de l'arrêté royal y relatif.

Un autre membre recommande en l'occurrence la circonspection, en faisant valoir qu'il serait prématuré de vouloir arrêter dès à présent une position déterminée, avant que le Ministre n'ait eu l'occasion de faire connaître ses raisons et de prendre ses responsabilités politiques.

Par une lettre en date du 17 mars 1970, le Ministre de la Prévoyance sociale a donné la réponse suivante :

« La réglementation particulière précitée (arrêté royal du 9 mars 1965 — Moniteur du 3 avril 1965), a été instaurée par M. Leburton, Ministre de la Prévoyance sociale de l'époque.

B) *Wijze van verdeling van de kinderbijslag die verschuldigd is wegens kinderen die door bemiddeling of ten laste van een openbare overheid in een instelling zijn geplaatst* (blz. 131).

Het Hof geeft een overzicht van de uiteenlopende standpunten van het Hof en van het Departement van Sociale Voorzorg omtrent het vaststellen van het bedrag van de kinderbijslagen dat moet worden verdeeld overeenkomstig de bepalingen van artikel 123bis van het organiek koninklijk besluit van 22 december 1938. Het verklaart dat de Minister zijn persoonlijke zienswijze dienaangaande nog niet bekend heeft gemaakt.

Tot besluit van de gedachtenwisseling wordt door een lid voorgesteld een schrijven te richten aan de Minister van Sociale Voorzorg om deze te verzoeken de door het Rekenhof aangeklaagde handelwijze te verantwoorden.

In een brief van 2 maart 1970 heeft de Minister van Sociale Voorzorg het volgende meegedeeld :

« De gevolgde verdelingswijze van de kinderbijslag bepaald bij de ministeriële omzendbrief nr 1962/4 van 31 juli 1962 kan afgeleid worden uit het verslag namens de Commissie voor de Tewerkstelling, de Arbeid en de Sociale Voorzorg uitgebracht door Mej. Driessen (Senaat — B. Z. 1961 — Commissievergadering van 22 juni 1961 — blz. 11).

Dat verslag betreft artikel 70 van de geordende wetten betreffende de kinderbijslag voor werknemers.

De tekst van voormeld artikel 123bis is dezelfde als die van artikel 70. »

Het Rekenhof wijst erop dat het reeds in 1967 een dergelijk antwoord heeft ontvangen en dat het die argumenten destijds heeft afgewezen om verschillende overwegingen, die trouwens op blz. 130 van het 125^e Boek vermeld zijn.

C) *Bijzondere regeling inzake berekening van de kinderbijslag verleend aan de werknemers die tewerkgesteld zijn in stuwadoorsondernemingen in havens, losplaatsen, stapelplaatsen en stations* (blz. 137-139).

De bewijsvoering van het Hof op blz. 137 en 139 van het 125^e Boek toont aan dat in de huidige omstandigheden geen redenen meer bestaan om een bijzondere reglementering verder in stand te houden. Die kwestie, die door het Hof is opgeworpen, is nu reeds geruime tijd in studie genomen door het Departement, maar dienaangaande werd nog geen definitieve beslissing genomen.

Een lid constateert dat die speciale regeling in rechte niet onwettelijk is, maar dat zij niet meer kan worden gerechtvaardigd op grond van de feitelijke voorwaarden die destijds ten grondslag lagen aan het desbetreffende koninklijk besluit.

Een ander lid dringt aan op voorzichtigheid ter zake en wijst erop dat het voorbarig is thans reeds een bepaald standpunt te willen verdedigen vóór de Minister de kans krijgt zijn beweegredenen kenbaar te maken en zijn politieke verantwoordelijkheid op te nemen.

In een brief d. d. 17 maart 1970 heeft de Minister van Sociale Voorzorg het volgende antwoord gegeven :

« De voormelde bijzondere regeling (koninklijk besluit van 9 maart 1965, *Belgisch Staatsblad* van 3 april 1965), getroffen door de toenmalige Minister van Sociale Voorzorg, de heer Leburton, hield rekening met de arbeids-

Il a été tenu compte des conditions de travail propres aux ports et de la situation particulière y existant depuis 1937 en matière d'allocations familiales. »

La sous-commission fait observer que l'abrogation éventuelle de l'arrêté royal instaurant la réglementation particulière relève plutôt du domaine politique.

Elle décide en conséquence de ne plus insister sur ce point.

D) *Cumul des allocations familiales des régimes pour travailleurs salariés et pour travailleurs indépendants, avec des allocations familiales octroyées en vertu des lois relatives au personnel d'Afrique* (p. 144-146).

Après la publication du 125^e Cahier, le Ministre de la Prévoyance sociale a fait savoir qu'afin de donner suite à l'observation de la Cour, un contrôle systématique était organisé dans les services des organismes payeurs en vue de déceler les cas de cumul. Environ 10 % des cas connus ont déjà fait l'objet d'un examen approfondi, ce qui a donné lieu à des récupérations importantes.

Eu égard à l'organisation de ce contrôle systématique qui avait été réclamé avec insistance, la Cour considère que l'intervention de la sous-commission ne s'impose plus.

La sous-commission s'est ralliée à cette conclusion.

14. *Régie des télégraphes et des téléphones : diverses irrégularités en matière de traitements* (pp. 158 et 160).

La Cour des comptes signale diverses irrégularités relevées dans la situation administrative et pécuniaire de certains agents de la Régie des Télégraphes et des Téléphones :

1^{re} En ce qui concerne les deux premières affaires, c'est-à-dire la transformation d'une mise en disponibilité pour convenances personnelles en mise en disponibilité pour mission spéciale avec maintien des droits à l'avancement, et l'attribution d'un régime barémique supérieur à celui du grade, un échange de vues a lieu, duquel il résulte que ces errements qui sont constatés par la Cour pour la première fois auprès de l'organisme en cause, ne peuvent constituer en aucun cas des précédents.

2^e Au sujet de l'application de la prescription quinquennale aux sommes payées indûment à titre de traitements à certains agents de la Régie, la Cour fait remarquer que le but de l'article inséré au Cahier est de provoquer une modification de la loi du 19 juillet 1930 sur ladite Régie, attendu, qu'en équité, la différence faite entre le régime appliqué au personnel de l'Etat et celui applicable d'après la législation actuelle au personnel de la Régie pour la récupération des sommes perçues en trop à titre de traitements, pensions et indemnités, n'est pas logique et est de nature à provoquer des situations exorbitantes.

La sous-commission reconnaît qu'en équité le régime de la prescription quinquennale des agents de l'Etat devrait être accordé aux agents de la Régie et, dans ce but, la sous-commission se propose de suggérer au Ministre de légiférer afin de régulariser la situation de fait actuelle.

Le Ministre des Finances ayant signalé à ce sujet qu'un avant-projet de loi était à l'étude à l'effet d'appliquer à tous les organismes d'intérêt public le régime de prescription en vigueur à l'Etat, un membre estime que c'est une raison de plus pour que la sous-commission insiste spé-

voirwaarden eigen aan het havenbedrijf en met de bijzondere toestand die er sinds 1937 op het stuk van de kinderbijslag geldt. »

De subcommissie merkt op dat de eventuele opheffing van het koninklijk besluit dat een bijzondere reglementering invoert, eerder een politieke beslissing is.

Zij beslist derhalve op dat punt niet verder aan te dringen.

D) *Cumulatie van kinderbijslag in de regelingen voor werknemers en zelfstandigen met de krachtens de wetten betreffende het personeel in Afrika toegekende kinderbijslag* (blz. 145-147).

Na de publicatie van het 125^{ste} Boek werd door de Minister van Sociale Voorzorg medegedeeld dat, ter volvoering aan de opmerking van het Hof, in de diensten van de uitbetalingsinstellingen een stelselmatige controle wordt georganiseerd om de cumulatieve gevallen op te sporen. Ongeveer 10 % van de bekende gevallen is reeds aan een grondig onderzoek onderworpen; zulks heeft geleid tot aanzienlijke terugvorderingen.

Nu met deze stelselmatige controle, waarop het Hof had aangedrongen, is begonnen, acht het de tussenkomst van de subcommissie niet meer noodzakelijk.

De subcommissie stemt met die conclusie in.

14. *Regie van telegrafie en telefonie : diverse onregelmatigheden inzake wedden* (blz. 159 en 161).

Het Rekenhof meldt verschillende onregelmatigheden die in de administratieve en geldelijke toestand van sommige personeelsleden van de Regie van telegrafie en telefonie zijn vastgesteld.

1^{re} Over de eerste twee zaken, nl. de omzetting van een terbeschikkingstelling wegens persoonlijke aangelegenheden tot een terbeschikkingstelling wegens bijzondere opdracht met behoud van de rechten op bevordering, en de toekenning van een hogere wedderregeling dan die verbonden aan de graad, wordt van gedachten gewisseld; men komt daarbij tot het besluit dat die handelwijze welke door het Hof voor de eerste maal bij bedoelde instelling is vastgesteld, in geen geval een precedent mag vormen.

2^e In verband met de toepassing van de vijfjarige verjaring op de bedragen die ten onrechte als wedde aan sommige personeelsleden van de Regie werden uitgekeerd, merkt het Hof op dat met het in het Boek opgenomen artikel beoogd wordt een wijziging van de wet van 19 juli 1930 op bedoelde Regie uit te lokken; het is immers zo dat het onderscheid dat inzake de terugvordering van de als wedde, pensioen of vergoedingen te veel geïnde bedragen wordt gemaakt tussen het op het Rijkspersoneel toegepaste stelsel en het overeenkomstig de huidige wetgeving op het personeel van de Regie toepasselijke stelsel niet billijk noch logisch is en buitensporige toestanden kan doen ontstaan.

De subcommissie erkent dat het stelsel van de vijfjarige verjaring van het Rijkspersoneel billijkheidshalve zou moeten worden toegekend aan het personeel van de Regie en met dit doel stelt zij voor de Minister te suggeren de huidige feitelijke toestand langs wettelijke weg te doen regulariseren.

De Minister van Financiën deelt in dat verband mede dat een voorontwerp van wet in studie is genomen, met de bedoeling het stelsel van de verjaring, dat voor de Staat van kracht is, ook toe passen op alle instellingen van openbaar nut; een lid geeft als zijn mening te kennen dat zulks

cialement dans le sens de l'élaboration d'une législation équitable.

Interrogé à ce sujet, le Ministre des Postes, Télégraphes et Téléphones fait remarquer qu'il a l'intention de prendre des dispositions réglementaires à l'effet d'éviter le renouvellement des événements dénoncés par la Cour des comptes.

En ce qui concerne le passé, il lui paraît malaisé de revenir en arrière. En effet, en admettant même que les décisions octroyant aux agents intéressés un barème préférentiel ne soient pas des actes créateurs, mais des actes récapitulatifs de droits — ce qui a pour conséquence, du moins en théorie, de rendre leur retrait toujours possible — il n'est pas de règle qu'un ministre revienne sur des décisions individuelles prises par un de ses prédécesseurs.

Un membre reconnaît qu'il comprend le point de vue du Ministre mais fait remarquer que le but que s'est assigné la sous-commission dans cette question est d'éviter que les cas décelés par la Cour des comptes puissent constituer des précédents.

La Cour souligne que si, comme l'exige d'ailleurs l'article 11 de la loi du 16 mars 1954, le statut des agents de la Régie avait fait l'objet d'un arrêté royal, les abus dénoncés par elle n'auraient pas été possibles.

Un membre désire savoir quels sont les moyens d'action de la Cour en cas de refus du Ministre intéressé de se rallier à ses observations.

La Cour répond que, dans le cadre du contrôle des organismes d'intérêt public, elle doit se borner à signaler les actes illégaux ou irréguliers au Ministre compétent et à faire état, éventuellement, dans son Cahier d'observations, du refus du Ministre de s'incliner. Quant aux organismes d'intérêt public de la catégorie A, le Parlement peut toujours, à l'occasion du vote de la loi portant règlement du compte d'exécution du budget, faire inscrire un droit constaté, obligeant ainsi le Ministre à procéder à la récupération des dépenses considérées comme irrégulières.

Un membre souligne qu'après le contrôle exercé par la Cour des comptes, il appartient en dernier ressort aux Chambres de se prononcer, et la question revêt à ce moment un caractère politique.

Un échange de vues a lieu ensuite dans le but de trouver le moyen le plus adéquat pour régulariser les cas litigieux.

Au terme de cet échange de vues, le Vice-Premier Ministre et Ministre du Budget, après avoir admis qu'il était psychologiquement et socialement impossible de revenir sur des situations qui peuvent être considérées comme acquises, fait remarquer que, lors de l'élaboration de l'arrêté royal prévu par l'article 11 de la loi du 16 mars 1954, une solution pourrait être trouvée en ce sens qu'une disposition transitoire dudit arrêté prévoirait le maintien de ces situations, tout en fixant, pour l'avenir, des modalités de résorption des avantages accordés abusivement.

La sous-commission marque son accord pour proposer une solution dans ce sens.

* * *

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité par la Commission des Finances.

Le Rapporteur,

Gérard DELRUELLE.

Le Président,

A. DEQUAE.

een reden te meer is om door de subcommissie speciaal te laten aandringen op de uitwerking van een billijke wetgeving.

Hierover ondervraagd verklaart de Minister van Posten, Telegrafie en Telefonie dat het in zijn bedoeling ligt bestuursrechtelijke maatregelen te treffen om te voorkomen dat de vergissingen waarop door het Rekenhof werd gewezen, zich in de toekomst nog voordoen.

Hij is de mening toegedaan dat moeilijk kan worden teruggekomen op het verleden en dat het niet de gewoonte is dat een Minister de individuele beslissingen van zijn voorgangers ongedaan maakt, ook wanneer die beslissingen — die een voordeliger weddeschaal aan sommige personeelsleden toekennen — worden beschouwd als daden die rechten erkennen, maar ze niet in het leven roepen en hun intrekking in principe steeds mogelijk blijft.

Een lid begrijpt enigszins het standpunt van de Minister, maar merkt op dat de subcommissie vooral heeft willen vermijden dat de door het Rekenhof aangeklaagde toestanden later als een precedent zouden worden ingeroepen.

Het Hof legt er de nadruk op dat die misbruiken zich nooit zouden hebben voorgedaan indien het personeelsstatuut van de Regie bijtijds bij koninklijk besluit was vastgesteld op grond van artikel 11 van de wet van 16 maart 1954.

Een lid wenst te vernemen welke maatregelen het Rekenhof kan nemen wanneer een Minister met de opmerkingen van het Hof geen rekening houdt.

Het Hof antwoordt dat het, in het raam van zijn controle op de instellingen van openbaar nut, slechts de vastgestelde onwettelijke of onregelmatige daden aan de betrokken Minister kan signaleren en de weigerende houding van de laatste eventueel kan opnemen in zijn Boek van opmerkingen. Het voegt hier echter aan toe dat het Parlement, ter gelegenheid van de bespreking van het wetsontwerp tot goedkeuring van de begrotingsrekeningen der instellingen van categorie A, steeds een vastgesteld recht in de begroting van een instelling kan inschrijven om de Minister ertoe te verplichten de sommen terug te vorderen die op onregelmatige wijze werden uitbetaald.

Een lid stelt vast dat, zodra het Hof zich van zijn controle-opdracht heeft gekwetend, het Parlement uiteindelijk oordeelt welke beslissing zich opdringt en dat die beslissing van politieke aard is.

Tijdens de gedachtenwisseling wordt uitgezien naar een gepaste maatregel om de betwiste gevallen te regulariseren.

Tot besluit daarvan wijst de Vice-Eerste Minister en Minister van Begroting erop dat om psychologische en sociale redenen onmogelijk kan worden teruggekomen op toestanden die als verworven moeten worden beschouwd. Dienvolgens is hij van mening dat in het koninklijk besluit, dat bij toepassing van artikel 11 van de wet van 16 maart 1954 moet worden genomen, een overgangsbepaling zou kunnen worden opgenomen tot behoud van de verkregen voordelen en waarbij tevens bepalingen worden vastgesteld om de op onregelmatige wijze toegekende voordelen in de toekomst te resorberen.

De subcommissie is het eens om een oplossing in die zin voor te stellen.

* * *

Dit verslag is eenparig goedgekeurd door de Commissie voor de Financien.

De Verslaggever,

Gérard DELRUELLE.

De Voorzitter,

A. DEQUAE.